

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 27. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius01val-shoot-idm140153321110240/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

Palladius selv, der har oversat Bogen"; Ytringen skyldes en fejl Opfattelse af Verbet *löd*, der i hin Tid brugtes pleonastisk: *löd udsatte* havde samme Betydning som *udsatte*. Exempler paa denne Brug findes i Mængde endnu hos Holberg, se Mindre poet. Skrifter, ved Liebenberg, Kbh. 1866, S. 437, Note til S. 251 sidste Linje.

S. 16, L. 25. *Luciidag*, Fejl for *Luciadag* d. e. d. 13. Dec.; *Lucii Dag* er nemlig 4. Marts, og paa dette Tidspunkt var Palladius i Wittenberg, ikke i Roskilde.

S. 17, L. 9. *De 10 Guds*, Vormordsen: *Herrens X* ...

S. 17, L. 14. *alle ting*, V.: *alting* ...

S. 17, L. 17. Andet Buds Text stemmer ikke med Vormordsens Katekismus', der har: *Du skalt icke tage herren dyn Guds nafn forfengelige y dyn mundt*. Denne Textredaktion stemmer ordret med Poul Helgesens i „Een Cristelig vnderwijsningh paa the thij Gudz budord“ etc., Kbh. 1526 (Danske Skrifter I, S. 5). Palladius' Text findes derimod ikke i nogen anden dansk Oversættelse af de 10 Bud, men svarer ganske til Texten i Luthers lille Katekismus 1536: *Du solt den Namen deines Gottes nicht misbrauchen*. Denne Textredaktion, der ogsaa findes i Luthers Bibeloversættelse, erstatter her for første Gang den tidligere — og senere — Katekismustext: *onnützlich füren*. Det er derfor sandsynligt, at Palladius har benyttet Udgaven 1536 til sin Oversættelse. Ogsaa det af Olaus Petri i samme Aar (1537) udgivne Skrift „Een underwijsning och kennedom“ har denne Textredaktion, som genfindes i den svenske Bibel 1541 og i den svenske Oversættelse af Luthers Katekismus. Jfr. *Bang*, Katekismus-historie I, S. 36 f. og S. 91 f. og *O. Albrecht*, Der kleine Katechismus D. Mart. Luthers, Halle 1905, S. 81.

S. 17, L. 24. *Du skalt hellige*, V.: *Ihukom at helliggjøre*.

S. 18, L. 5. *Herredom*, V.: *herredømme*.

S. 18, L. 14. *Hor*, V.: *uhyskhed*. *Hor* (*hoor*, *hoord*, *hord*) findes i den ældste danske Bibeloversættelse, i Poul Helgesens „Een Cristelig vnderwijsningh“ og i Henrik Smiths „En liden Dyalogus“. Ligeledes i Jørgen Sadolins Katekismusoversættelse og i Palladius' Enchiridion. Udtrykket „(be-)drive *Uhyskhed*“ er særegent for Vormordsens Katekismus og i det hele sjældent i Tidens Litteratur. Det findes i „Gamle danske Dyrerim“ fra 15. Aarh. (Brønnum-Nielsens Udgave, S. 35).

S. 18, L. 24. *ranne* fra mnt. *ramen* „søge at naa“ ∴ „fremme“. Denne Betydning er almindelig i Slutningsformularen i Kongebreve:

¹ V. = Vormordsen.